

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin
kom 1

P. n.
Koroška osrednja knjižnica
"Dr. F. Sušnik"
Na gradu 1
62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU

SLOVENSKI VESTNIK, Tiskovna ul. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-920, P. P. 171, 61000 Ljubljana

„Slovenščina bo imela odslej več veljave v javnosti!“

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliks Wieser je v slovenski tv-oddaji „Dober dan, Koroška“ v nedeljo pozdravil odločitev Ustavnega sodišča glede dvojezične šole na Koroškem. Poudaril je, da bo slovenščina imela odslej večjo veljavo v javnosti in da bo manj poskusov izrinjanja. Haiderjeve in Heimatdienstove grožnje pa je ocenil kot „prikaz pravega obraza“ uradne koroške politike. Družini Messner-Zeichen in odvetnikoma dr. Bruggerju in dr. Serajniku pa se je predsednik ZSO zahvalil za odločen korak.

Dr. Pelinka o razsodbi Ustavnega sodišča:

„Pravica in ustava sta na strani slovenske narodnostne skupnosti!“

Priznani avstrijski politolog in strokovnjak za manjšinska vprašanja univ. prof. dr. Anton Pelinka z univerze v Innsbrucku je v posebnem komentarju za „Slovenski vestnik“ ravnanje Ustavnega sodišča v zvezi z razsodbo o dvojezičnem šolstvu na Koroškem ocenil kot „dosledno“. Poudaril je, da vrhovno sodišče jemlje državno pogodbo „resno“, ker je v njej govora o „slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem, ne da bi bilo pri tem izpostavljeno posebno ozemlje.“ „S tem je Ustavno sodišče, v imenu republike, nedvoumno in jasno poudarilo, kar so tako v Celovcu kot tudi na Dunaju vedno zanikali: Avstrija ni izpolnila svojih pravnih obveznosti do slovenske narodnostne skupnosti, kot jih predvideva državna pogodba.

(dalje na 3. strani)

Tudi 39. Slovenski ples očaral

Slovenski ples – najbolj priljubljena slovenska družabna prireditev koroških Slovencev – je tudi tokrat očaral. Iz leta v leto, tokrat že 39. po vrsti, privablja številne ljubitelje vesele družabnosti z vsega dvojezičnega ozemlja pa tudi iz Slovenije in zamejske Primorske.

Minuli petek je bila v dvorani doma sindikatov v Celovcu spet prijetno dru-

žabno vzdušje. Vabilu prireditelja, Slovenske prosvetne zveze, se je odzvalo na stotine ljudi od blizu in daleč. Med njimi so bili tudi predstavniki kulturnih in političnih narodnih organizacij koroških Slovencev, generalni konzul SFRJ Borut Miklavčič, prišel pa je, kot običajno, tudi celovski župan Leopold Guggenberger. Ples je začel predsednik SPZ

Tomaž Ogris, ki se je ob tej priložnosti zahvalil sodelavki SPZ Danieli Kežar za vzorno organizacijo, saj ji je uspelo k sodelovanju pridobiti znani Alpski kvintet in domači ansambel „Trio Drava“ iz Borovelj, za nameček pa še plesno skupino Mojce Horvat iz Ljubljane. Tako je tudi letošnji Slovenski ples odlično uspel. Več na 5. strani.

Novoletni koncert SPD „Danica“

SPD „Danica“ v Šentprimozu je tudi letos za domačine in prijatelje izvedla izvrsten novoletni koncert, na katerem sta izstopala predvsem domači mešani pevski zbor (na sliki) in Tamburaši iz Šentjanža. V okviru koncerta so se šentprimozki kulturniki poklonili tudi spominu na ravnatelja Franca Sadnikarja, na župnika Franca Kristofa in pobudnika kulturne dejavnosti Andreja Mičaja.

Odpor proti Smolleju med volilci ZAL

Zdaj se širi odpor proti ponovni kandidaturi Karla Smolleja za kandidata manjšin tudi v vrstah njegovih volilcev: skupina Slovencev in volilcev Zelene alternativne liste je namreč spontano zbrala skoraj sto podpisov z zahtevo, naj klub zelenih spremeni v „profilu“ že objavljeno mnenje, da je Karel Smolle kot „predstavniki manjšin“ za nekatere člane parlamentarnega kluba zelenih ponovno kandidat za izgledno mesto.

Podpisniki ugotavljajo, da so kot koroški Slovenci neposredno občutili posledice Smollejevega političnega dela, pri čemer je Smolle prav s svojim pristankom na loče-

valni zakon prezrl voljo narodne skupnosti, s tem pa tudi kršil načelo ZAL, namreč bazično demokracijo.

Podpisani so v tej v zvezi „prepričani, da bi bil vsak nemško govoreči demokrat, ki se sirše ukvarja z manjšinsko problematiko na Koroškem in v Avstriji in ki pri tem upošteva predvsem želje in zahteve narodnih skupnosti, bolje kot gospod Smolle usposobljen opravljati funkcijo predstavnika manjšin v parlamentu.“ Skupina pri tem pripominja, da ni izvedla podpisne akcije.

Podpisano listo in obsežno obrazložitev je skupina že sredi decembra 1989 poslala zelenemu klubu, od koder pa doslej še ni prejela odgovora.

KOMENTAR

dr. KRISTIJANA SCHELLANDRA

DENARNA REFORMA V JUGOSLAVIJI

Jugoslovanska skupščina je še pred koncem lanskega leta sklenila pomembno reformo na denarnem področju. Dinarju so črtali štiri ničle, tako da je od 1. januarja dalje 1 dinar vreden 1 šiling. Za vse private in uradne poslovne transakcije, tako doma kot tudi z inozemstvom, bo dinar v bodoče v razmerju 7:1 navezan na nemško marko. Obresti se bodo oblikovale svobodno, ne bo jih več določala Narodna banka.

S temi ukrepi je Jugoslavija prva socialistična država s konvertibilno valuto. Zgledovanje po nemški marki so sklenili zato, ker je Zvezna republika Nemčija glavni zunanjetrgovinski partner Jugoslavije. Denarni reformi bo sledila še liberalizacija zunanjetrgovinskih transakcij, se pravi, da bodo uvozne restrikcije v glavnem odpravljene. Narodna banka bo vodila avtonomno monetarno politiko, banke ne bodo več izpostavljene diriganju s strani politike, proračun federacije pa naj bi imel aktivno vlogo pri vplivanju na razvoj nacionalne ekonomije.

Če bodo republike in gospodarski dejavniki nove ukrepe jemali resno, potem ima Jugoslavija možnost, da svoje gospodarstvo v nekaj letih spet spravi v red. Gre za radikalno zdravljenje na tržno-gospodarski zasnovi, ki bo pomenilo boleče posledice tako za mnoga nerentabilna podjetja kakor tudi za socialno šibko prebivalstvo, saj pričakujejo, da bodo plače v letu 1990 realno padle, za 6 mesecev pa je bila sklenjena zamrznitev.

Kljub temu so sprejeti ukrepi pravilni, in upati je, da jih bodo izvajale vse republike brez nacionalističnih nasprotovanj, saj bi v tem primeru izgleda za njihov uspeh močno ogrozile.

Pet milijonov v socialnem paketu

Tik pred koncem leta sta se obratni svet in lastnik nekdanje tovarne celuloze Obir na Rebrci domenila za socialni program. Skupna vsota znaša pet milijonov šilingov, porazdelili pa jo bodo med vse delavce, pač glede na njihovo delovno dobo v obratu in tudi glede na druge socialne kriterije.

Dva dni pred božičem so člani Južnokoroške solidarnosti spet začeli z začasno glavno stavko v obratu in tudi na celovškem Novem trgu.

Na božični večer pa se je manjša delegacija stavkajočih napotila v Rute, kjer je od deželnega glavarja Haiderja izsilila, da jo je za kratek čas sprejel. Konkretnega rezultata tudi ta pogovor seveda ni prinesel, toda s stavko so aktivisti vsekakor vsaj nekoliko opozorili javnost na hudo usodo prebivalstva celotne regije, ki mu je bila tovarna celuloze življenjska žila, in kateremu tudi socialni paket ne pomeni več kot samo pomoč za premostitev prvih težav.

Protest Južnokoroške solidarnosti pri Haiderju.

„Prelomnica na Vzhodu“

Kot zadnje prireditev preteklega leta je SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah pripravilo pri Pušniku predavanje pod zelo obetajočim geslom „Prelomnica na Vzhodu“ in nekakim podnaslovom „Delo časnikarja ORF“ dr. Hansa Petra Fritza, domačina odtod. Kot poročevalec je bil priča odločilnim spremembam v vzhodnem Berlinu in začetku rušenja ločitvenega zidu med obema deloma mesta.

Zanimivo je bilo prisluhniti njegovim osebnim doživetjem ter o poročevalskem delu pod deloma kaotičnimi pogoji, ki jih je ilustriral tudi z video-posnetki. Nepopisna gneča ljudi, po dve uri in več čakanja na telefonske zveze z domovino, pomanjkanje prevoznih sredstev, v vedno večji meri pojavljajoča se skomercializirana zloraba pretkanih prekupčevalcev – vse to so

bile čestokrat nepremagljive ovire za delo dopisnika, ki so omejevale njegov delovni krog. Živo je tudi nakazal, kako daleč privedejo tako rekoč brezpravne razmere, ko enostavno ni činitelja, ki bi bil sposoben obvladati in vsaj delno usmerjati družbeno življenje v takem velemestu.

Že v samem uvodu pa je predavatelj omenil, da ta del-

Center za izobraževanje odraslih in plebiscitne proslave

Center za izobraževanje odraslih v Celovcu je moral z začetkom leta 1990 prenehati s svojo dejavnostjo, ki je med drugim vključevala tudi tematiko slovenske manjšine in sožitja na Koroškem. Ukinitve centra je posledica političnega pakta med Haiderjevo FP in ljudsko stranko, proti sklepu pa so se izrekli socialisti, Zelena alternativa ter obe osrednji kulturni organizaciji koroških Slovencev.

Najbolj smešna je utemeljitev njegove ukinitve: po eni strani so vse tri koroške deželnozborske stranke za jubilejno plebiscitno praznovanje 1990 za samo nekaj dni rade volje pripravljene izdati kar 10 milijonov šilingov, po drugi strani pa ÖVP in FP nista pripravljeni prevzeti stroškov za tako pomembno izobraževalno dejavnost, ki znašajo letno le petino izdatkov za plebiscitno praznovanje. Povrh tega le-to ne bo usmerjeno v bodočnost, marveč nazaj v nemškonacionalno slavje leta 1920, ki naj bi se – po načrtih pripravilcev letošnje proslave – nadaljevalo še po sedemdesetih letih.

ček političnega preobrata v Nemški demokratični republiki ob revolucionarnih spremembah drugod skoraj že izgublja na pomembnosti, saj so se ob brandenburškem vzhodu medtem razmere skorajda že normalizirale.

S kakšno naglico se odvijajo dogodki, vsekakor ponazarja dandanašnji položaj, ko v ospredje sili že usodnejši korak: združitev obeh nemških držav. In prav ob teh brizantnih vprašanjih, tudi v zvezi z drugod, se je končal pogovor. Še kratko orisana kariera mladega poročevalca (od počitniške zaposlitve pri časopisu ter radiu) in okvirni razgovor o strukturah tega medijskega sredstva, o pri- ali nepristranskem poročanju je zaokrožilo večer s sorazmerno pičilim številom zastavljenih vprašanj. F. Č.

Ljubljanska banka postala delniška družba

Ljubljanska banka – Združena banka in njenih 22 temeljnih bank so se 19. decembra 1989 na osnovi nove jugoslovanske bančne zakonodaje prestrukturirale v novo oblikovano bančno skupino. „Ljubljanska banka, delniška družba, Ljubljana“ bo odslej kot matična družba delovala na čelu skupine podružnic. Delniška družba kot pravna naslednica prevzema vse aktivnosti in obveznosti dosedanje Ljub-

Umrl je F. Pirkovič

Tik pred novim letom je umrl Franc Pirkovič, jugoslovanski generalni konzul v Celovcu v letih 1963–1967, pošteni in velik prijatelj koroških Slovencev.

Doma je bil iz Šentjerneja na Delenjskem, kjer je bil med vojno, že od leta 1941 dalje, eden prvih in glavnih organizatorjev Osvobodilne fronte in narodnoosvobodilnega boja. Leta 1942 so mu okupatorji požgali domačijo in ubili brata, on pa je organiziral več skupin mladih fantov in z njimi odšel v partizane in tam kmalu postal komandir čete, ki je prerasla v Gorjanski bataljon s 303 oboroženimi partizani. Po vrsti vojaških in političnih funkcij med vojno je l. 1944 postal načelnik kadrovskega odseka glavnega poveljstva NOV.

Po vojni je bil šef jugoslovanske delegacije za repatriacije pri zavezniškem poveljstvu na Dunaju, nato pa na vodilnih dolžnostih v svoji rodni Dolenjski, kjer je v tistih letih postavil temelje za njen gospodarski razvoj. Kot generalni konzul v Celovcu si je s svojim delovanjem pridobil mnogo iskrenih prijateljev med koroškimi Slovenci ter vesplošno okrepil sodelovanje Jugoslavije s koroškimi, tirolskimi in vorarlberškimi deželnimi in gospodarskimi krogi.

Po vrnitvi v Ljubljano je bil več let predsednik Slovenske izseljenske matice. Vse do svoje smrti pa je z zanimanjem in ljubeznijo spremljal razvoj in življenje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ki ga bo ohranila v častnem spominu.

Z vstopom v novo leto in novo desetletje se je posebno v Jugoslaviji marsikaj spremenilo. Posebne pozornosti je seveda deležna gospodarska reforma in denominacija dinarja, ki jo je karikaturist „Dela“ Franko Juri komentiral z zgornjo karikaturo.

Seja šolske komisije na Dunaju

Nekaj dni pred božičem (20. in 21. decembra) je bila na Dunaju deveta seja komisije za zadeve manjšinskega šolstva na Koroškem. Od začetka šolskega leta so se člani komisije sestali že četrtrič, kar je v primerjavi s preteklim letom vsekakor napredek.

Dnevni red je obsegal nekatera bistvena vprašanja manjšinske šolske ureditve, ki temelji na zakonu iz leta 1988. Z nekaj mesečno zamudo je ministristvo predložilo pravno ekspertizo o dodeljevanju tako imenovanih ravnateljstev (Leiterreststunden) dodatnim učiteljem. Odredba oddelka za šolstvo pri uradu koroške deželne vlade, po kateri naj te ure v prvi vrsti dobijo dodatni učitelji, je v preteklem šolskem letu povzročila hudo kri.

V praksi se je namreč marsikje zmanjšal delež slovenskega pouka, ker dodatni učitelj ni imel kvalifikacije za dvojezični pouk (na primer v Šmihelu). Razen tega so nekateri dvojezični učitelji zgubili nekaj nadur. Pravna ekspertiza, ki je bila deležna veliko pripomb, je v bistvu potrdila odredbo koroške deželne vlade. Zlasti slovenski člani komisije so pripomnili, da je narodna skupnost s tem potisnjena v položaj večje pravne negotovosti. Opozorili so tudi na nevarnost, da se na ta način razvrednoti kvalifikacija dvojezičnih učiteljev. Razprava o tem vprašanju pa še ni zaključena.

Bolj ugoden razplet se obeta pri vprašanju dvojezičnih spričeval. Ministrstvo se je obvezalo, da bo v čim krajšem roku našlo sistemsko rešitev. Člani komisije so bili obveščeni, da bodo uvedene pozitivne spremembe tudi na področju učnih načrtov, ki veljajo po vsej državi. Učne principe bo obogatilo tudi medkulturno učenje. Poseben poudarek bodo dobile manjšine, ki žive v Avstriji.

Tudi učni načrt za obvezne vaje bo kmalu predan v postopek ocenjevanja, kar pomeni, da bo verjetno tudi pri prevrstitvi dvojezičnih učiteljev v skupino L2a2 prišlo do rešitve. Člani komisije so obširno razpravljali tudi o potrebnih ukrepih za večji ugled dvojezičnosti.

Komisija bo nadaljevala z delom še v januarju. V kratkem naj bi se ustanovila tudi delovna skupina, ki bo pripravila osnutek za vmesno poročilo. Vzporedno s tem pa bosta delali še podskupini za statistična vprašanja in znanstvene projekte.

GAST-KOMMENTAR

Von Univ.-Prof. Dr. Anton PELINKA, Innsbruck

KONSEQUENTER VERFASSUNGSGERICHTSHOF

„Der Verfassungsgerichtshof hat konsequent gehandelt. Er nimmt den Staatsvertrag ernst. Und in diesem steht eben nur etwas von seiner slowenischen Volksgruppe in Kärnten – keineswegs wird hier, im Rahmen des Bundeslandes Kärnten, irgendein besonderes Gebiet herausgehoben.“

Damit hat der Verfassungsgerichtshof in aller Form, im Namen der Republik, das klargestellt, was in Klagenfurt und auch in Wien immer wieder bestritten worden ist: Österreich hat die aus dem Staatsvertrag erwachsenden Rechtsansprüche der slowenischen Volksgruppe noch nicht voll erfüllt.

Allein dieser Aspekt des Urteils des Höchstgerichtes ist wichtig. Dazu kommt, daß in der Schulfrage wieder Dynamik entsteht. Die Reaktion des Kärntner Landeshauptmannes war typisch: Er drohte unverhüllt, das Urteil des Höchstgerichtes würde für die Slowenen noch nachteilige Folgen haben. Aber wie ist die Stellung einer Volksgruppe, die so leicht erpreßbar wäre? Wie falsch sind die Kompromisse, die

nun so leicht aufgekündigt werden könnten?

Das Urteil zeigt, daß die slowenische Volksgruppe jeden Grund hat, politisch offensiv zu werden. Sie hat das Recht – den Staatsvertrag und damit die Verfassung – auf ihrer Seite. Zum Rechts- und Verfassungsstaat gehört, daß der „Kampf ums Recht“ nicht mit politischen Sanktionen belegt werden darf. Die Slowenen haben diesen Kampf in einem Punkt erfolgreich geführt – sie haben sich ihr Recht geholt. Wer daraus politisch Nachteile für die Slowenen ableiten will, zeigt, daß er jenseits des Rechts- und Verfassungsstaates steht.

Und noch etwas: Vielleicht wird jetzt deutlich, daß der Kompromiß in der Schulfrage, den Karel Smolle 1988 akzeptiert hat, doch allzu voreilig geschlossen wurde. Einerseits stellt Haider nun alles wieder in Frage, was als Erfolg verbucht werden konnte – z.B. die slowenische Handelsakademie. Andererseits zeigt das Urteil, welche mächtigen Verbündeten die Slowenen in der Schulfrage haben: nämlich Recht und Verfassung.“

Pelinka: „Pravica in ustava sta na strani Slovencev!“

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po mnenju priznanega politologa je že samo ta aspekt razzodbe Ustavnega sodišča pomemben. V vprašanju šolstva pa je spet ustvarila dinamiko, tako da je slovenska narodnostna skupnost „upravičena, da postane politično ofenzivna“, saj ima pravico – državno pogodbo in s tem ustavo – na svoji strani“. Pelinka pri tem poudarja, da pravna in ustavna država tudi ne sme s političnimi sankcijami ovirati „boja za pravico“. „Slovenci so ta boj v eni točki uspešno vodili – izborili so si svojo pravico.“ Vsakdo, ki iz tega napoveduje škodljive posledice za

Slovence, kaže, da ne ravna po načelih pravne in ustavne države, je menil prof. Pelinka.

Za državnega poslanca Zelene alternative Karla Smolleja Pelinka poudarja, „da se je sedaj razjasnilo, da je bil kompromis, ki ga je leta 1988 sprejel, prenegel. Po eni strani sedaj Haider postavlja spet vse, kar naj bi bilo beleženo kot uspeh, pod vprašaj – npr. slovensko trgovsko akademijo, po drugi strani pa razzodba Ustavnega sodišča kaže, kako mogočnega zavznika imajo Slovenci v šolskem vprašanju: namreč pravico in ustavo“, zaključuje svoj komentar univ. prof. dr. Anton Pelinka.

AZ-Interview vom 3. Jänner 1990 zum Thema zweisprachige Schule in Kärnten nach dem Erkenntnis des Verfassungsgerichtshofes sowie zur Diskussion um die öffentliche zweisprachige Handelsakademie in Klagenfurt.

Ministrica Hawličkova v razgovoru z „AZ“:

„Haider bo na Dunaju ugriznil v granit...“

„V vprašanju dvojezične šole na Koroškem bo koroški deželni glavar dr. Jörg Haider na zvezni ravni ugriznil v granit“, je pretekli teden pisal ugledni dunajski časopis „Arbeiter Zeitung“. V svoji avstrijski izdaji „AZ“ citira ministrico za pouk Hilde Hawličkovo, ki je v intervjuju za ta socialdemokratski časopis „z veseljem“ ugotovila, da je razzodba ustavnega sodišča „... izredno pozitivna. Pravice manjšine je treba upoštevati povsod, ne le na avtohtonem ozemlju!“

Na osnovi odločitve ustavnega sodišča ministrica za pouk ostro zavrača Haiderjevo in Heimatdienstovo izjavo, da je treba sedaj manjšino prešteti in zmanjšati število šol z upravičenostjo do dvojezičnega pouka. Hawličkova

je dobesedno izjavila: „Na avtohtonem ozemlju se ne spremeni nič. Določilo o ugotavljanju manjšine je bilo iz šolskega zakona zavestno odstranjeno. Zadostuje le prijava k pouku.“

K stroškom, ki so povezani z ustanavljanjem novih dvojezičnih razredov na Koroškem pa je ministrica izjavila, da „sedaj prav gotovo ne bo začela preračunavati, ker je vprašanje izdatkov oz. stroškov za ustanovitev dvojezičnih razredov drugorazrednega pomena“. Klub temu da ustavno sodišče v svoji razzodbi določa termin za ustavno uskladitev zakona šele 30. november 1990, ministrica Hawličkova meni, da naj bi že do začetka šolskega leta 1990/91 uredili nove dvojezične razrede na Koroškem oz. izven dvojezičnega avtohtonega naseljenega področja koroških Slovencev.

Ob koncu intervjuja pa je ministrica Hawličkova v zvezi z javno dvojezično trgovsko akademijo pritrdila izjavi tajnika ZSO dr. Marjana Sturma v prejšnji številki SV in na tiskovnih konferencah v Celovcu in včeraj na Dunaju, namreč, da Haider pri tem nima nikakršnih kompetenc ter da bo to višjo poklicno-izobraževalno šolo za koroške Slovence ustanovila zvezna oblast.

Ministrica za pouk dr. Hilde Hawlicek: „Stroški za ustanovitev novih dvojezičnih razredov so drugovrstna zadeva.“

Im Schulstreit beißt Haider bei Hawlicek auf Granit

Im Streit um die zweisprachige Schule in Kärnten wird Landeshauptmann Jörg Haider im Bund auf Granit beißen. Haider hatte den Verfassungsgerichtshof wegen seines jüngsten Spruchs scharf kritisiert. Unterrichtsministerin Hilde Hawlicek ist erfreut: „Das Urteil ist

VON DANIELA KITTNER

äußerst positiv. Die Rechte der Minderheit müssen überall gewahrt sein, nicht nur im autochthonen Gebiet.“

Auf Basis des Höchstgerichtsurteils erteilt Hawlicek dem Ansinnen Haiders und des Kärntner Heimatdienstes, im deklarierten gemischtsprachigen Gebiet eine Minderheitenzählung zu veranstalten und die Anzahl von zweisprachigen Schulen zu verringern, eine klare Absage: „Im autochthonen Gebiet ändert sich nichts.“ Der Minderheitenfeststellungsparagraph sei beibehalten. Die Rechte der Minderheit müssen überall gewahrt sein, nicht nur im autochthonen Gebiet.“

Nun werden bei „nachhaltigem Bedarf“ und nach Maßgabe öffentlicher Mittel in ganz Kärnten zweisprachige Klassen eingerichtet. Hawlicek: „Ich fange jetzt sicher nicht zum Rechnen an. Die Kostenfrage ist nachrangig.“ Hawlicek stellt sich die Neuregelung im großen so vor: Eltern sollen eine Verbindung zur slowenischen Volksgruppe „glaubhaft“ machen, aber keinen „Ahnenpaß“ brauchen. Bei neun oder weniger Anmeldungen soll es zweisprachigen Unterricht geben. Hawlicek: „Die Verhandlungen werden sicher schwierig. Obwohl das Schulgesetz Bundesangelegenheit ist, werden die Kärntner Parteien miteinbezogen. Und natürlich die Slowenenorganisationen.“ Die Neuregelung soll für das kommende Schuljahr bereits gelten. Die Höchstgerichtsfrist bis zum 30. November will Hawlicek nicht ausschöpfen.

Und noch eine Absage an Haider: die zweisprachige Handelsakademie wird es geben.

Zelo draga sanacija samostana

DOBRLA VAS. – Načrt je obširen, pričakovani stroški so zelo visoki: za skoraj 60 milijonov šilingov namerava občina Dobrla vas sanirati samostan, kjer naj bi bila v končni fazi celotna občinska uprava, otroški vrtec, prostora pa bi bilo tudi za manjše trgovine. Za leto 1990 ima občina za preureditev namenjenih 15 milijonov šilingov, ki jih bo kot dohodek prejela od deželne vlade iz postavke „plebiscitni dar“.

Sicer pa soglasno sprejeti proračun za leto 1990 izkazuje 49,4 milijona šilingov dohodkov in izdatkov, pri čemer pa občinski odborniki upajo, da bodo s posebnimi podporami in večjimi

Po občanu le 14 šilingov dolgov

BISTRICA V ROŽU. – Na zadnji občinski seji leta 1989 so tudi v Bistrici v Rožu sklepali o občinskem proračunu za leto 1990. Sestavljen je izravnano, saj tako pri dohodkih kot izdatkih izkazuje enako vsoto 31,5 milijona šilingov. To je skoraj 9 milijonov manj kot v lanskem letu. Lanskega so namreč zvišali na 40 milijonov, s čemer so investirali izgradnjo proge za naravno sankanje, ureditev občinskih cest ter Šentjanskega jezera.

Seveda še ni rečeno, da ne bo tudi bistriška občina morala svoj proračun naknadno zvišati. Tačas pa drži, da je Bistrica izmed vseh koroških občin najmanj zadolžena: na občana znese le 14 šilingov dolgov.

Nejasnosti...

ŠENTJAKOB V ROŽU. – Iz poročila župana Grebla bi lahko sklepali, da v Šentjakobu še mnogokaj ni jasno. Tako je napovedal, da bodo najbrž že letos začeli z gradnjo stavbe za občino, ki naj bi jo povezali s kulturnim domom, pa tudi vprašanje ljudske šole v Področici se bo morda razrešilo že v tem letu. Jasne pa so postavke iz soglasno sprejetega proračuna za letošnje leto: 33,3 milijona šilingov izdatkov in dohodkov je predvidenih v rednem proračunu, 2 milijona pa sta vnešena v izredni proračun. Občina si višje dohodke od davkov obeta predvsem od gradnje karavanske avtoceste in predora, še vedno pa ni našla ustreznih rešitev za kulturni dom, ki je tudi lani ustvaril primanjkljaj v višini pol milijona šilingov.

dohodki v teku leta lahko sprejeli tudi izredni proračun, kar naj bi bilo mogoče najkasneje ob bilanci za leto 1989.

Občina pa namerava odkupiti nadaljnja močvirna zemljišča ob Zablatniškem jezeru, tako da bo imela v lasti skoraj 100 hektarjev veliko površino, ki jo bo v celoti razglasila za naravno zaščiteno področje.

V Dobrli vasi pa so zaskrbljeni tudi zaradi nadaljnje usode podjetja Leitgeb v Sinči vasi. Kot je znano, mora podjetje izvesti ekološko sanacijo, slišati pa je napovedi, da lastnica Leitgeba, skupina Turnauer, tega ne namerava storiti brez izdatnih podpor iz javnih sredstev. Občinski odborniki so že pozvali deželo, naj Leitgebu odobri finančna sredstva za ekološko sanacijo, da bi tako preprečili usodo, kakršna je doletela tovarno Obir na Rebrci...

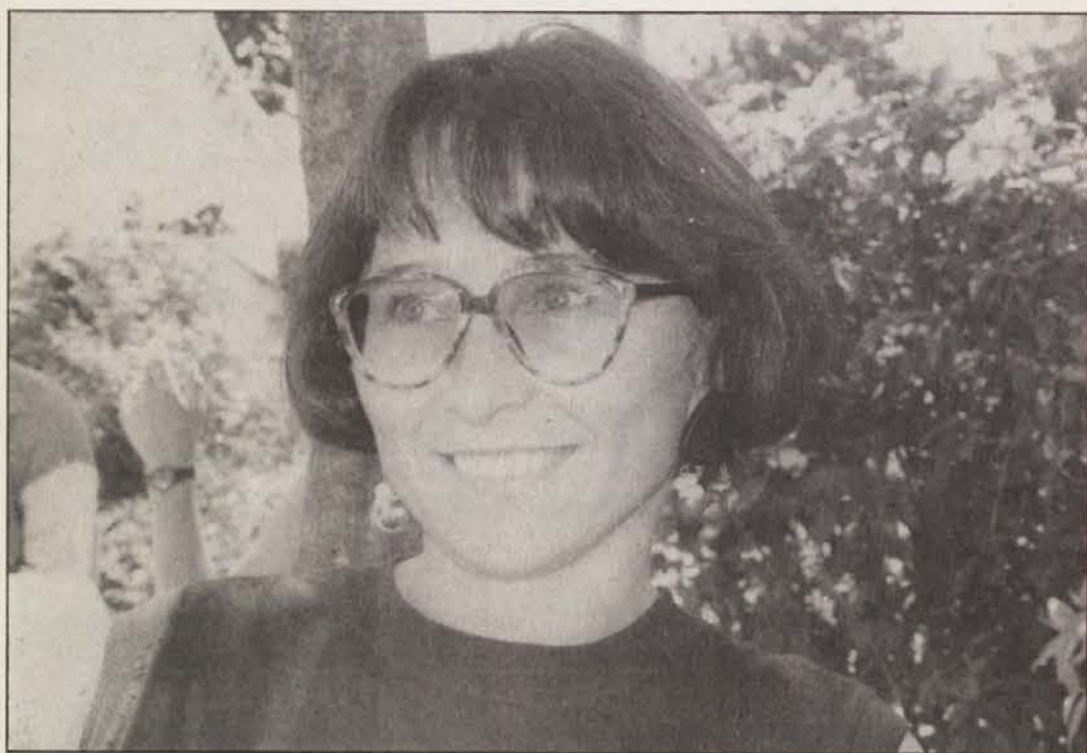
Napet položaj...

KOTMARA VAS. – V uri vprašanj je na občinski seji zastopnik EL Jože Wakounig pobaral, če je tudi območje kotmirške občine prizadeto zaradi hitre ceste skozi Rož (v osnutku za prostorski načrt občine Šentjakob v Rožu je rezervirana trasa za tako hitro cesto) in kaj je občina že storila oz. namerava storiti proti uresnitvi takega načrta. Župan je odgovoril, da je občina že pred leti najostreje protestirala proti takemu načrtu in da zdaj takega načrta nima.

Najobširnejša točka je bil proračun za leto 1990. Uspelo je sestaviti izravnano proračun; redni znaša 17,864.000 šilingov (1989: 17,930.000), izredni pa 350.000 (1989: enako). Denarni položaj občine je precej napet. Nadalje je občinski odbor med drugim tudi sklenil, da je potrebno sanirati stanovanjsko hišo (najprej bo treba popraviti streho).

Primanjkljaj...

ŠKOFIČE. – Pravzaprav nizek proračun občine Škofiče izkazuje zaskrbljivo visok primanjkljaj, saj kar desetino skupnih izdatkov ni mogoče pokriti iz lastnih rednih dohodkov. Občini namreč manjka nad 2,2 milijona šilingov, to pa so tisti stroški, ki so nastali ob gradnji kanalizacije. Da le ne bodo za izravnano tega primanjkljaja obremenili občani...

Štefka Quantschnig bo po vsej verjetnosti prva županja na Koroškem.

Slike: Fritz (2), Mohar.

Spremembe v rožanskih občinah Prva županja na Koroškem?

Kar v treh rožanskih občinah bodo v naslednjih tednih volili nove najvišje predstavnike občine. Župani iz Bilčovsa, Kotmari vasi in Bistrice (vsi SPÖ) so napovedali svoj odstop, v sklopu zamenjav pa postaja verjetna tudi novost: v Bilčovsu bo očitno izvoljena prva županja na Koroškem.

ANDREJ MOHAR

Na občinski seji 11. januarja bo dolgoletni bilčovski župan Hanzi Ogris (62) napovedal, da s 15. 1. prepušča svojo funkcijo. Po splošnem občinskem redu bo njegove posle začasno prevzel podžupan Franc Gasser, ki bo moral v roku šestih tednov razpisati volitve novega župana. To mesto pa naj bi po predlogu SPÖ prevzela Štefka Quantschnig (42), ki

že nekaj let deluje v občinskem svetu in predstojništvu. Ker pa ima SPÖ v Bilčovsu le relativno večino, bo za izvolitev Quantschnigove potreben vsaj še en glas s strani odbornikov drugih frakcij.

Toda tudi ta glas ima Štefka Quantschnig očitno že zagotovljen. Frakcijski vodja EL Miha Einspieler je namreč napovedal, da jo bo podprl. V razgovoru za naš list je Einspieler dejal, da je zaradi tega tudi umaknil svoj odstop že pred božičem:

„Tedaj bi bili poleg mene odstopili tudi Toni Krušič (EL) in še dva odbornika SPÖ. Toda dogovorili smo se, da to storimo šele po izvolitvi novega župana, tako da lahko predamo urejeno politično upravo.“

Einspieler bi rad dosegel kar se da široko soglasje k izvolitvi Štefke Quantschnig. Ni pa še povsem jasno, ali se bodo tudi drugi člani EL povsem strinjali z njegovim mnenjem: „Le v primeru, da tega soglasja ne bi bilo mogoče doseči, bom pač kot edini glasoval zanjo!“ – Torej je očitno zagotovljeno, da bo Bilčovs „zaslovel“ po tem, da ima edini na Koroškem županjo.

Manj „dramatična“ je situacija v Kotmari vasi in na Bistrici. V Kotmari vasi, kjer je odstopil Josef Struger (56), bo SPÖ lahko sama za župana izvolila Huga Götzhaberja (48), sedanjega podžupana in novinarja ORF. Prej predlagani inž. Peter Offner tega mesta namreč ne more prevzeti, ker firma, v kateri je zaposlen, v to ni privolila. Götzhaber pa bo tudi prvi kandidat SPÖ za občinske volitve leta 1991.

Na Bistrici bo dosedanji župan Othmarja Baurechta (59), ki odstopa iz zdravstvenih razlogov, nasledil dosedanji podžupan Hubert Gradenecker (51), njegovo mesto podžupana pa bo prevzel Manfred del Fabro. Gradenecker je za Slovenski vestnik dejal, da bo v primeru, če bo leta 1991 pri občinskih volitvah izvoljen za župana, začasno prekinil delo kot vodja občinskega urada. Gradenecker, ki je bil doslej šest let član občinskega predstojništva in pet let podžupan, se namreč zaveda, da bi bili obe funkciji nezdružljivi. O nasledniku za to delo pa se ni hotel izjasniti: „O tem bomo morali še temeljito razpravljati!“

Hubert Gradenecker

Hugo Götzhaber

960 milijonov za pomembne projekte

CELOVEC. – Avstrijske dravske elektrarne bodo v letošnjem letu v pomembne projekte investirale 960 milijonov šilingov, kar bo kljub zmanjšanju pomembno tudi za domače gospodarstvo. Pri tem bodo glavne investicije sanacija jez v dolini Malte, ekološka ureditev termoelektrarn ter izvedba ogravanja stanovanj v Šentandražu. Za jez v Malti pa bodo Avstrijske

dravske elektrarne namestile tudi posebno merilno postajo, ki bo v bodoče nadzirala jez na osnovi 2000 podatkov.

Avstrijske dravske elektrarne bodo še do konca letošnjega leta zaposlovale 1376 ljudi, posebno pozornost pa posvečajo izobrazbi vajencev, ki jih usposablajo v lastnih poklicnih delavnicah na Koroškem in Štajerskem.

Slovenski ples

odlično uspel

Velika udeležba, odlična zabava in vabljeni plesni zvoki so bili spet značilni za tradicionalni Slovenski ples, ki ga je Slovenska prosvetna zveza – tokrat že 39. po vrsti – minuli petek priredila v prostorih doma sindikatov v Celovcu.

Rezervirani sedeži ob mizah so bili že dolgo pred pričetkom zasedeni in ko je predsednik SPZ Tomaž Ogris izrekel vsem dobrodošlico in začel ples, so se veselemu rajanju pridružili številni pari – večina med njimi so bili mladi rojaki in rojakinje – in se vrteli do ranih jutranjih ur – do trenutka, ko so utihnili zvoki plesnih ansamblov.

Danici Kežar, ki je bila tudi letos odgovorna za organizacijsko pripravo in izvedbo 39.

Slovenskega plesa, je k sodelovanju uspelo pridobiti enega izmed najboljših slovenskih vokalno-instrumentalnih ansamblov iz Slovenije, Alpski kvintet s pevcema Ivanko Kraševc in Ota Pestnerjem ter domači ansambel „Trio Drava“ iz Borovelj s Klausom Saulijem in Markom Lacknerjem.

Kaj naj zapišemo o igranju ansamblov? Bili so odlični, saj Alpski kvintet in pevca Ivanko Kraševc in Ota Pestnerja vsi dobro poznamo, skrbeli so za narodnozabavno glasbo, ki je kot magnet vabila na ples valčkov in polk. Prijetno je presenetil ansambel „Trio Drava“, ki je nastopil okrepljen z bobnarjem in saksofonistom Klausom Saulijem in Markom Lacknerjem. Nastopili so z repertoarjem moderne plesne glasbe, pri čemer je treba vodju Romanu Verdelu čestitati za odličen izbor. Pika na „i“ letošnjega Slovenskega plesa pa je bil nastop plesne

skupine Mojce Horvatove iz Ljubljane. Izvedla je ples iz znanih ameriških mjuziklov, ob koncu pa predstavila še najnovejši družabni ples lambado. Ure so hitro minile; letošnji Slovenski ples pa bo vsem udeležencem ostal v prijetnem spominu.

Plesna skupina Mojce Horvat iz Ljubljane je nastopila z modernimi plesi

Tudi predsednik in tajnik ZSO sta se odzvala vabilu na ples

Ivanka Kraševc in Oto Pestner med nastopom

Plesni pari niso dolgo čakali, pridružili so se plesočemu predsedniku SPZ

Med udeleženci letošnjega Slovenskega plesa je bilo mnogo mladine. Na sliki eden izmed mladih plesnih parov

Plesa se je udeležilo tudi mnogo novinarjev, na sliki dopisniki „Standarda“

Ansambel „Trio Drava“, se je uveljavil z dobrim igranjem

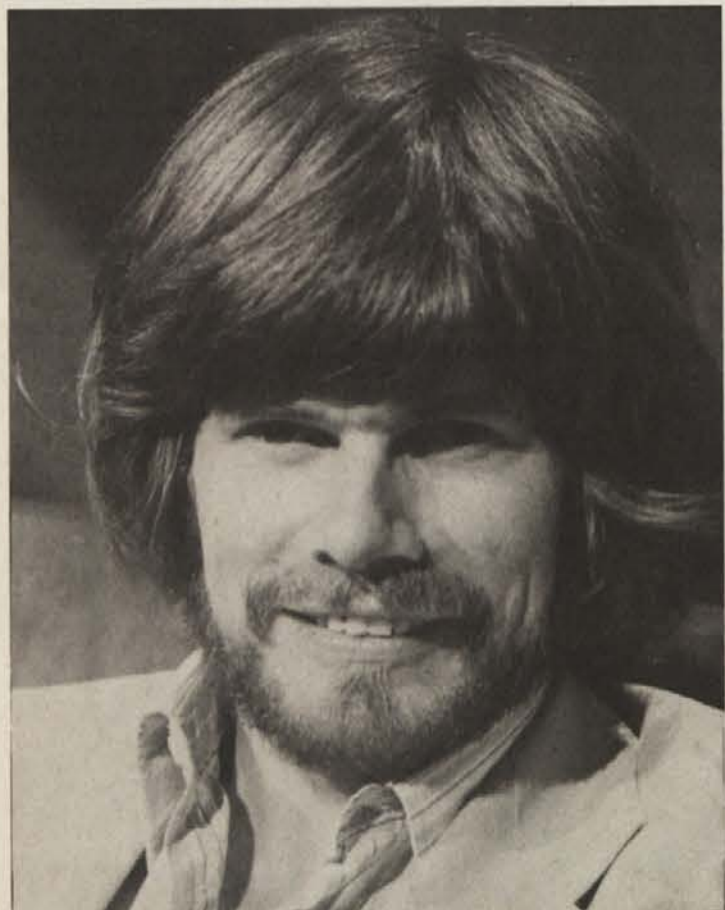
Južna Tirolska in 'opcija'

Leta 1939 je 86 odstotkov južnotirolskega (nemškega) prebivalstva glasovno za izselitev v Hitlerjev nacionalsocialistični tretji rajh. Tudi 50 let po tem tako imenovana 'opcija' še domala ni prebavljena.

Čeprav petdeseta obletnica morda izziva k večjemu razčiščenju, na Južnem Tirolskem vendarle ni mogla prebiti ledu. Po sporazumu med Hitlerjem in Mussolinijem je nemško prebivalstvo Južne Tirolske v času od 21. oktobra do 31. decembra 1939 odločalo o tem, ali želi ostati pri Italiji (bela glasovnica) ali se hoče preseliti 'domov v rajh' (rdeča glasovnica). Dejansko je bila odločitev na državopolitični ravni sprejeta že pred tem. Nacistična Nemčija si je pridobila fašistično Italijo za političnega in vojnega zaveznika ter s tem v zvezi dokončno opustila do tedaj deklarirani cilj zunanje politike – ponovno korekturo meja in integracijo Južne Tirolske v nemško državo. S tem pa so propadla tudi vsa tozadevna upanja nacionalnega političnega vodstva Južnih Tirolcev. Glasovanje je imelo pretežno formalni in propagandistični značaj, četudi je pri takrat prizadetih mogoče ugotoviti povsem različna in celo protislovna stališča in motivacije. Mnogi niso bili pripravljene zapustiti svojo domovino, a tudi o tistih, ki so glasovali za preselitev, ni mogoče trditi, da bi bili vsi menjali svojo domovinsko zvestobo proti nacistični evforiji. Mnogi so se odločili za preselitev, ker niso hoteli ostati žrtve politične kupčije, nekaterim 'optantom' pa so bili povod gotovo tudi ekonomski razlogi ali italijanska raznarodovalna politika. Konflikt zadelj 'za' ali 'proti' je med prizadetimi že takrat zagorel, po katastrofi druge svetovne vojne in prebujanju

iz sna o tisočletnem rajhu pa je ostal živ v zavesti takratne generacije. Sledilo je petdeset let molčanja in izrivanja.

Obletnica, vztrajno molčanje in izrivanje starejše ter odprta vprašanja mlade generacije so bili znanemu južnotirolskemu alpinistu in pristašu alternativcev Reinholdu Messnerju naposled povod za izdajo posebne publikacije o 'južnotirolski opciji'. Poleg avtorja vrste uspešnic o alpinističnih podvigih se v knjigi Die Option s tragičnim obdobjem južnotirolske polpretekle zgodovine ukvarjajo še alternativni politik Alexander Langer, zgodovinar Leopold Steurer, pisatelj Joseph Zoderer ter učitelja in televizijska novinarja Sebastian Marseiler in Alessandra Zendron. Zelo izčrpen je zlasti Steurerjev analitičen zgodovinski oris narodnostne, ekonomske in politične situacije na Južnem Tirolskem po prvi svetovni vojni vse do obdobja (italijanskega) fašizma in konca vojne. Posebne omembe vredna je temeljita razlaga in dokumentacija agresivnega italijanskega nacionalizma ter sredstev, ki jih je uporabljal na ekonomski in politični ravni pri raznarodovanju nemškega prebivalstva (tu se pojavljajo neverjetne vsebinske in formalne vzporednosti z raznarodovanjem slovenskega prebivalstva na Koroškem). Messner in Langer v svojih prispevkih razgaljata zlagane domovinske klišeje ter si prizadevata za uveljavitev nove politične in (multi)etnične zavesti na današnjem Južnem Tirolskem.

„Die Tatsache, daß ich mich mit den Italienern im Lande in deren Sprache unterhalten kann, gibt mir mehr Selbstbewußtsein als die 136 Südtiroler Schützenkompanien zusammen“, pravi Reinhold Messner, izdajatelj knjige Die Option.

NOVE KNJIGE

recenzije

Igorja Schellandra

Zbornik ÖVP: K. Smolle o ločevanju

Politična akademija avstrijske ljudske stranke že trinajst let izdaja vsakoletni „politični zbornik“ (Österreichisches Jahrbuch für Politik), v katerem se politiki (ne samo ljudske stranke) in strokovnjaki pismeno ukvarjajo z aktualnimi in vročimi temami pravkar minulega leta. Temu ob rob je treba takoj pripomniti, da je kakovost političnih razprav precej boljša, kot smo je vajeni iz političnega vsakdana, javnih nastopov, spopadov ali nedeljskih nagovorov avstrijskih politikov.

Publikacije torej ne gre nujno ocenjevati za strankarsko propagando; politično zainteresiranemu bralcu daje cel kup obširnih informacij.

Osrednja težišča prispevkov so razprava o vstopu v ES, spominsko leto in („Waldheimova“) komisija zgodovinarjev, napetosti v veliki koaliciji, davčna reforma, 100-letnica socialdemokracije, ipd.

Kar štirje prispevki se nanašajo na manjšinsko problematiko: Ivo Winkler in Lukas Bonell razpravljata o nastajajočem protislovju med „vseevropskim“ pravom ES po letu 1992 in regionalno pravno ureditvijo etničnega proporca na Južnem Tirolskem. Felix Ermacora („Pred ukinitvijo spora?“) podaja aktualno analizo avstrijske južnotirolske politike.

Glede slovenske manjšine aktualna in hkrati sporna sta prispevka Felixa Ermacora in Karla Smolleja o spremembi zakona o manjšinskem šolstvu. Smolle podaja zgodovinski pregled manjšinskega šolstva, na kratko oriše svojo odklonilno stališče do ločnega pouka ter povode, ki so ga vendar privedli do soglašanja (ustvarjanje novega vzdušja za manjšini naklonjeno propagando, novi dialog) na koncu prispevka obravnava tudi splošne manjšinskošolske probleme (npr. trg. akademijo).

Kohl/Ofner/Stirnermann, Österreichisches Jahrbuch für Politik '88, 1030 strani, Verlag für Geschichte und Politik Wien, Dunaj 1989.

Teroristi med nami...?

Publikacija o terorizmu v Avstriji se v posebnem poglavju ukvarja z dogajanjem na Koroškem v sedemdesetih letih in s tem v zvezi še posebej s Slovenci.

Mafija, mamila, prodaja orožja, terorizem – vseh teh organiziranih oblik kriminala in nasilja smo se že do siteda navadili prek televizijskih dokumentacij in zabavnih filmov. V zadnjih letih tudi založbe preplavljajo knjižni trg z insiderskimi doživljajskimi dokumentacijami in novinarsko komentiranim kriminološko-raziskovalnim gradivom. Pretterebnerjeva knjiga „Der Fall Lucona“ nazorno dokazuje, kako komentirano dokumentacijsko gradivo lahko postane uspešnica. V podobno smer gre tudi publikacija avtorja in bivšega policaja Richarda Benda ter soavtorice Ingrid Gabriel, ki je pred kratkim izšla že v drugi izdaji. Pod naslovom Terror – rot/weiß/rot podajata kronološki in vsebinski oris političnih kriminalnih dejanj v Avstriji.

Kronologija brez ozadja

Vsebinska na prvi pogled: avtorja kronološko navajata in komentirata politična kriminalna dejanja od leta 1957 do 1988. Ta obsegajo 113 bombnih atentatov, dve ugrabitvi, 13 napadov, 6 telesnih, 14 materialnih poškodb, 12 atentatov in 24 različnih drugih deliktov. V primerjavi z drugimi državami to ni veliko, vendar Avstrija v tem oziru nikakor ni otok blaženih. Avtorja navajata tudi tovrstne delikte iz časa 1. republike ter nekaj primerov iz monarhije ter ob tem ugotavljata, da v 2. republiki komaj še obstaja tendenca po nasilnem reševanju notranjeavstrijskih konfliktov (od l. 1918 do 1938 je bilo zabeleženih 338 atentatov, 836 mrtvih in nad 2000 ranjenih). Velik del političnih atentatov v Avstriji ima izvenavstrijske vzroke in storilce.

Globlje družbenopolitične analize ozadij avtorja ne podajata. Richard Benda že v uvodu poudarja, da pri izboru 400 primerov politične kriminalnosti nista bila v ospredju zgodovinska obdelava in ocena, temveč žurnalistično vnovčenje v smislu „lahko čitljivega poročanja“. Knjiga v tem oziru tako po vsebinski izpovedi kakor tudi po formalnih kriterijih ustreza nivoju avstrijskega bulvarskega tiska, kar niti ni slučajno, saj avtorja tudi sama navajata, da sta v največji meri „rešerširala“ iz časopišnih arhivov (pripomba:

Richard Benda/Ingrid Gabriel, Terror – rot/weiß/rot, Politische Kriminalität in Österreich, založba Presdok AG, Zürich 1989 (2. naklada).

soavtorica I. Gabriel je novinarka v lokalni redakciji Kurierja).

Pri takih izhodiščih kajpada ne preseneča, če avtorja po eni strani ugotavljata, da so med storilci političnih atentatov v Avstriji najbolj očitno zastopani neonacisti, a hkrati temu poglavju odmerila le pet strani. Po drugi strani so borni zasledki „rdečega“ terorizma – očitno zaradi njegove večje prisotnosti v ZRN – predmet mnogih špekulacij. Podobno kot maloformatni tisk avtorja vidita njegov nevaren vpliv predvsem v vrstah trdih jeder sodobnih protestnih gibanj, kot na primer pri demonstracijah ob vsakoletnem opernem plesu ali v krogu tako imenovanih „avtonomašev“ in zasedbenikov praznih stanovanjskih hiš.

Vroča Koroška

Benda in Gabriel pa sta prav posebno poglavje v okviru svojega rešerširanja terorističnih dejavnosti namenila Koroški in posebej njenim Slovencem. Devet strani dolgo poglavje „Dopustniška dežela Koroška“ (– gre za obdobje 1970–1979) žal ne zmore korektno in objektivno osvetliti ozadja narodnostnega konflikta ter z njim povezanih nasilnih dejanj. In to ne zaradi domnevne pristranskosti avtorjev, temveč zaradi nadvse površne dokumentacije dogodkov in ozadij. Naštevanje vrste atentatov z razstrelivom ter občasno omenjanje drugih dogodkov (napisne akcije, demonstracije, izjave slovenskih organizacij in časopisov) ima v dani obliki za posledico močno poenostavljeno črno-belo predstavitev. Zadržaja in zmeda naposled povzročita dezinformacijo. Le-ta je – zaradi očitne malomarnosti – že v zametkih dana pri napačni pisavi krajevnih in drugih imen (naš list naj bi se baje imenoval „Slovanski vestnik“!); povsem očitna pa postane pri citiranju „primera Warasch“: aretacijo „slovenskega voditelja, sekretarja NSKS“ avtor prikazuje kot uspeh eksekutive „v boju proti bombnim atentatorjem“; na drugem mestu je omenjena preložitve sodne obravnave, o dejstvu, da je bil Warasch nato oproščen obtožbe napeljevanja k terorizmu, avtorja ne poročata.

Knjižna novost založbe DRAVA

Bernhard Perchinig

»WIR SIND KÄRNTNER UND DAMIT HAT SICH'S ...«

Broš., 312 str., 128 šil.

Napeta razprava o

- nemškem nacionalizmu na Koroškem od 1848 do danes
- politični kulturi in narodni zavesti prebivalcev dvojezične občine na južnem Koroškem

Naročite po telefonu v knjigarni DRAVA-Naša knjiga. Tel. 0463/55464. (stroške za poštnino prevzame založba DRAVA).

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
TO 9. 1.	9.05 Najhitrejša miška Mehike; 10.30 Peklenski lov na konec sveta; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lorentz in sinovi; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Vrtovi Pozejdona; 21.07 Urna Gerdi; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Agenti noči; 23.55 Aktualno; 0.00 Simon Templar; 0.45 Poročila.	9.50 Šport, smučanje; 16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Orientacija; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Najboljše iz oddaj Hopala; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke; Sedma steza; 9.50 Hinterstoder: slalom (ž); 12.05 Hinterstoder: slalom (ž); 15.35 Tuji jeziki; 16.30 Dnevnik; 17.40 Spored za otroke: Mali povirek; Triglavski narodni park; 18.50 Risanka; Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 G. Kelly; Vedno popoldne; 21.10 New Swing Quartet; 21.50 Dnevnik.	
SR 10. 1.	9.05 Pustolovščine družine Metzger; 10.30 Noč leguana; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lorentz in sinovi; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Dediščine Guldenburgov; 21.00 Pogledi s strani; 21.10 Agenti brez imen; 22.45 Močvirje pod nogami; 0.15 Aktualno.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Miss Glasnost; 23.20 Disputations; 0.20 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Preproste besede; 9.20 V znamenju device; 10.15 G. Kelly; Vedno popoldne; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Vmesni čas: Bojan Križaj; 18.05 Začarane uganke; J. Jurčič - S. Makarovič; Kozlovska sodba v Višnji gori; 19.10 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Priča; 22.05 Dnevnik; 22.25 Ropot.	
ČE 11. 1.	9.05 Pustolovščina družine Metzger; 10.30 Argumenti; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lorentz in sinovi; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; Šport; 20.15 Kakor so stari peli, glasbena oddaja; 21.45 Pogledi s strani; 22.00 Če oče s sinom; 23.00 Ozka pot sreče; 0.25 Poročila.	17.10 Leksikon umetnikov; 17.15 Sledovi preteklosti; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Naprej v nov bidermeier?; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Indijanske legende; 9.25 Šolska tv: Slovenska mesta: Idrija; Govorica rož; 10.25 Slovenci v zamejstvu; 15.25 Slovenci v zamejstvu; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 17.30 Govorica rož; 17.55 Spored za otroke: Mladi Sherlock; Ciciban, dober dan; Indijanske legende; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 E. Reitz: Domovina.	
RADIO KOROŠKA SLOVENSKE ODDAJE		Z radiom v novo leto		
Torek, 9. 1. 18.10-19.00 Halo, prijatelji! Partnerski magazin		Mnogi ga berejo, redki ga slišijo. Florjan Lipuš, koroški slovenski pisatelj, ki nerad nastopa v javnosti, bo v prvi literarni oddaji v petek, 5. januarja letos bral iz svoje proze. „Jalov pelin“, ki je bil deležen laskavih recenzij, bo prepričal v avtorjevi interpretaciji tudi v kulturni oddaji v petek. Literarni priokus bo imela tudi popraznična nedeljska oddaja z esejem Leva Detele, ki je na potovanju z vlakom po sosednji Italiji poslušal slovenski radijski spored iz Trsta, Ljubljane in Celovca. Potovanje po slovenskih radijskih valovih, v nedeljo, 7. januarja z Levom Detelo, slovenskim pisateljem in kritikom, ki živi na Dunaju.		
Sreda, 10. 1. Glasbena sreda				
Četrtek, 11. 1. Rož-Podjuna-Zilja				

„Univerzum“ – svet globine

Torek, 9. 1. 1990, TV A1, 20.15 – V poljudno-znanstveni oddaji „Univerzum“ s podnaslovom „Vrtovi Pozejdona“ bo prof. Rupert Riedl, ki se tudi sam potaplja v globine, pokazal, kako živi in umira Sredozemsko morje. Videli bomo čudovite slike, pa tudi srhljive podobe kuge alg, ki jo povzročajo strupene odplake industrije, ki jih brez čuta odgovornosti odvajajo v reke in z njimi v morje. Nadaljevanka – naslednja bo na sporedu 16. t. m. – nastaja v koprodukciji ORF in ZDF.

Komedija na slovenskem odru

Četrtek, 11. 1. 1990, TV LJI, 23.20 – Ljubitelji komedije bodo spet zadovoljni. V oddaji Retrospektiva, Komedija na slovenskem odru bomo tokrat gledali delo znanega francoskega komediografa Georges Feydeaua Bolha v ušesu. To je ena izmed najpogostejše igranih komedij. V njej gre za ljubezenske težave in ljubosumnost. Pri tem pride do komičnih zamenjav in duhovitih situacij, ki jih avtor mojstrsko obvladuje.

Kriminalka s H. Bogartom

Torek, 9. 1. 1990, TV A1, 22.10 – Glavni junak filma je tokrat spet legendarni Humphrey Bogart, ki v filmski zgodbi Agenti noči igra bivšega gangsterja. Ta ob iskanju vzroka misteriozne smrti prijatelja naleti na sled nacistična obveščevalne službe. Pri tem se srečuje z nevarnimi sovražniki.

Od leve proti desni stojijo: pok. Franc Mertel kot Iskender, pok. Hanca Drnovšek (roj. Mertel) kot Almira in pok. Franc Gallob kot Suliman. Spredej pok. Marija Oitzl (roj. Mertel) kot Miklova Zala – ob uprizoritvi Špicarjeve Miklove Zale leta 1932 pri Prangarju v Zmoticah.

Slovo od Prangarjeve Hance, poročene Drnovšek

LJUBLJANA. – V torek, dne 19. 12. 1989 smo v Ljubljani pokopali Prangarjevo Hanco, poročeno Drnovšek. Draga pokojna izhaja iz znane Prangarjeve hiše v Zmoticah pri Brnci in se je starejši rojaki gotovo vsi dobro spominjajo. Preden se je leta 1939 poročila v Ljubljano, je bila v domačem kraju zelo znana kot vneta prosvetna delavka. V času Schuschniggovega režima je v domačem kraju poučevala otroke slovenščino. Sodelovala je skupaj z Milko Hart-

manovo. Pri Prangarju je svojčas med obema vojnama potekalo celotno prosvetno delo društva „Dobrač“, kjer je draga pokojna vneta sodelovala, zlasti še pri igrak, kot to ponazarja spodnja slika. Tudi v Ljubljani ni pozabila svojega rodnega kraja in svojih dragih rojakov. Bila je vneta članica „Kluba koroških Slovencev“ v Ljubljani. Kadar je mogla, je rada pometela v svoj rodni kraj. Naj v slovenski zemlji mirno počiva, Korošci pa je ne bomo nikdar pozabili.

LOTTO

1 2 12 32 39 40 (31)
Joker: 798058 b.j.

TOTO

2X1 21X X21 X1X
Stava: 1:3, 0:0, 4:1, 0:1 b.j.

Tokrat na smučanje na Salzburško

Slovenska športna zveza letos vabi na smučarski tečaj v salzburški „Sportni center Amade“. Enotedenski tečaj bo od sobote 3. 2. do sobote 10. 2. 1990. Prenočišče v hotelu Bischofsmütze v Filzmosu.

Cena: odrasli 4.650 šil., (dvo-posteljna soba), 4.450 šil., (tro-posteljna soba), otroci do 6 let 2.340 šil., otroci do 13 let 3.180 šil.

V ceni je vključenih 7 polpenzionov, avtobusni prevozi, 6-dnevna smučarska vozovnica, vstop v kopalnišče in savno, pouk v smučanju.

Prijave: Najkasneje do 12. januarja 1990 z naplačilom 1.000 šil., na konto SŠZ 1-03.029.113 pri Posojilnici Celovec (BZ 39103).

Iščemo visokokvalificirano

tajnico

z znanjem angleškega jezika. Znanje slovenskega jezika zaželeno, ni pa pogoj.

Pismene prijave pošljite na:

Studio PC, hard- in software, trgovska družba z o.j. Viktringer Ring 43, 9020 Celovec.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan
Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

od
vsepovsod

Zmešano vreme nas trpinči

Za nami je nekaj izredno toplih decembrskih dni, kakršnih že nekaj desetletij ni bilo. Torej se zadnje decembrske dni napoved, sestavljena po Herschlovem vremenskem ključu, ni kaj prida obnesla. Upajmo, da bo kaj bolj zanesljiva za naslednje tedne novega 1990. leta. Zanesljivo pa je, da je za prve tri tedne januarja tako dolgotrajna kot že dolgo ne.

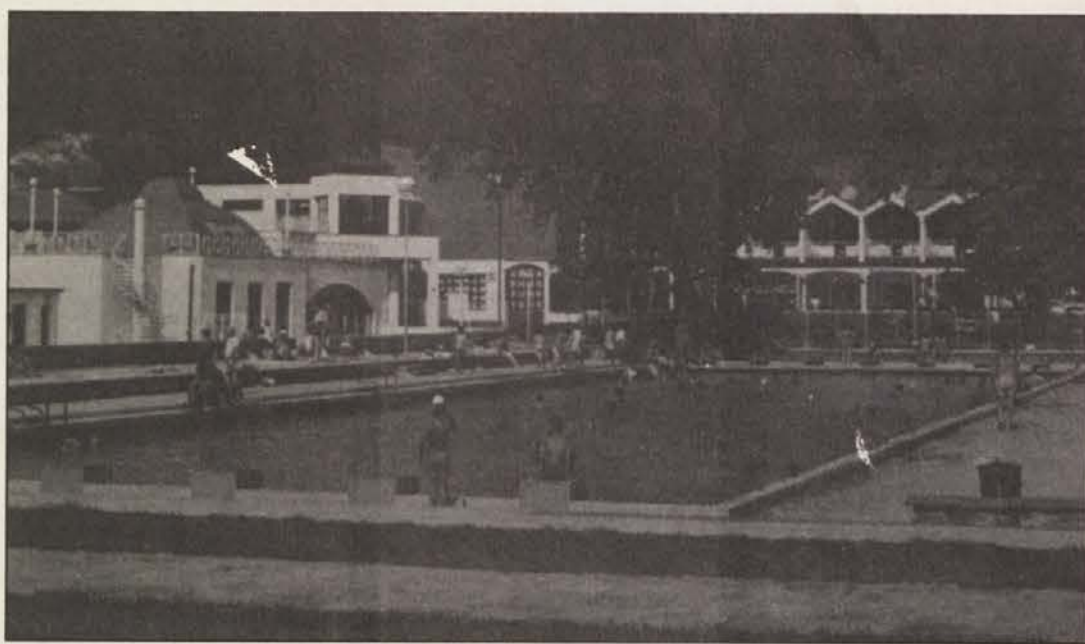
Januarska napoved pa gre nekako v korak s kar preveč „zmešanim vremenom“, ki naj nam bi ga, tako pravijo nekateri astronomi, krojilo Sonce, natančneje, izbruhi na njem. In teh velikih eksplozij ter sončnih peg je na površini našega očaka Sonca že kar preveč, menda celo več kot jih običajno pričakujejo ob vrhuncu njegovega enajstletnega ciklusa največje aktivnosti, ki bi se pravzaprav moral začeti šele v obdobju 1991-1992.

Dokazano je, da izbruhi na Soncu močno vplivajo na magnetno polje našega planeta, torej Zemlje, kar vse nadalje vpliva tudi na dogajanja v atmosferi in s tem na vreme.

Spet drugi pa tudi menijo, da imajo spremembe v magnetnem polju Zemlje vpliv na človeka in iz tega nekoliko špekulativno zaključujejo, da je „živčnost“ ljudskih množic pripeljala do nepričakovanih političnih sprememb, kar dokazujejo z vojnami v zgodovini, ki so potekale ob podobnih stanjih v našem bližnjem vesolju.

Dopust, rekreacija, počitek, zdravljenje – vse to se skriva za imenom Medijske toplice. Aktiven dopust ali samo počitek ponujajo Medijske toplice v Izlakah, ki ležijo v osrčju Slovenije med zasavskimi hribi 45 km jugovzhodno od Ljubljane. Dostop je z magistralne ceste Ljubljana – Maribor, 5 km od Trojan.

Kaj nudijo: Hotel B kategorije, zunanji olimpijski bazen, notranji bazen s termalno vodo 32 stopinj C, savno, podvodno in suho masažo, speleoterapijo, akupunkturo, v bližini so smučišča, tenis igrišča, trim steze in lepa pokrajina za sprehode.

Pred hotelom v Medijskih toplicah je na voljo olimpijski bazen s termalno vodo.

Uživajmo kot baron v Izlakah

Topli vrelec prvič leta 1689 omenja slovenski baron in polihistor Janez V. Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske, sodobnejši razvoj pa so Medijske toplice pričele leta 1877, leta 1985 je bil zgrajen sodoben hotel B kategorije, in ga nadaljevale z izgradnjo zdraviliških kapacitet. V hotelu je 35 sob, oblečenih v les, restavracija ima 130 sedežev. V njej deluje izredno dobra kuhinja, o kateri smo se tudi v uredništvu že lahko prepričali, na voljo pa je tudi dietna hrana. Osebe, bodisi v recepciji, restavraciji ali v ambulantnem delu, je izredno prijazno in gostu rade volje pomaga.

Na Izlakah so izviri termalne vode s temperaturo 26 stopinj C. Voda je priznana naravno zdravilno sredstvo za naslednje indikacije:

- stanja po poškodbah in operacijah na gibalih;
- nevrotska stanja s telesno simptomatiko.

Voda, ki prihaja iz vreleca, ima 26 stopinj C, pri ogrevanju na primerno temperaturo ne izgubi svoje vrednosti, temveč prav zaradi tega pridobi na balneološki vredno-

sti. Zato se ta voda šteje med naravno zdravilno sredstvo, saj vsebuje dosti magnezijevega kalcijevega hidrogen karbonata. Ob začetku okrevanja oz. dopusta je možen pogovor in pregled pri zdravniku, ki priporoči ustrezno terapijo:

- speleoterapija: to je program zdravljenja in preventiva bolezenskih stanj na dihalih z inhalacijo v naravnem podzemskem rovu – pri termalnem izvoru;

- akupunktura: zdravljenje bolezenskih stanj, program odvajanja odvisnosti in

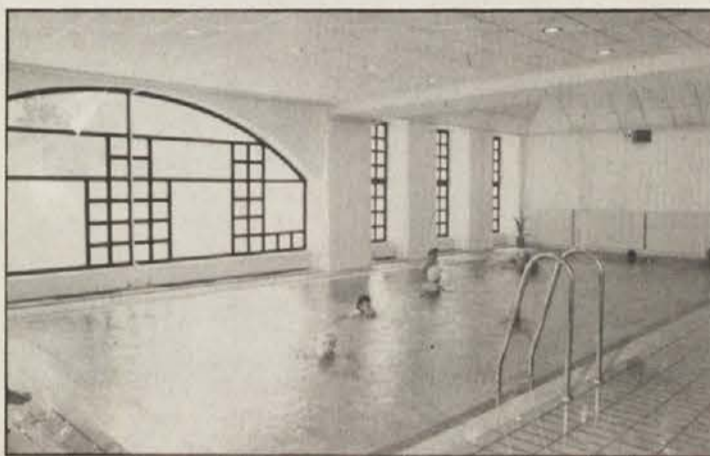
lajšanje težav v zvezi z ožiljem in drugo. Tovrstno terapijo izvajajo s klasično kitajsko metodo, z laserjem, elektrostimulacijo in magnetoterapijo;

- masaže, gimnastične vaje ter druge zdravstvene usluge po dogovoru z zdravnikom.

Poleg vode kot naravnega faktorja, je za kraj Izlake značilen poseben vpliv zraka, saj ga obdajajo številni mešani gozdovi. Torej plavanje v termalni vodi in sprehodi po čistem zraku bodo koristili

tudi ljudem, ki imajo težave s hrbtenico, so živčni (managerske bolezni) in ki čutijo lažje oblike revmatizma. Na dopustu pa se lahko tudi vprašamo, koliko storimo za naše zdravje. V neposredni bližini Izlake je splošna bolnica Trbovlje, ki nudi možnost za razne specializirane preglede kot so internistične, ginekološke, ultrazvočni pregled abdominalnih (trebušnih) organov idr. Za pregled se lahko dogovorite v recepciji hotela. Sprejeli vas bodo z veliko pozornostjo.

Dani

Iz ambulantnega dela je neposreden prehod v pokriti bazen.

Če vas je opis bogate ponudbe v zdravilišču Medijske toplice navdušil, naj vam še povemo, da so cene zelo zmerne. Če pa imate še dodatna vprašanja, če želite še natančnejše informacije ali pa že kar rezervacijo v Medijskih toplicah, se lahko obrnete tudi na Slovensko prosvetno zvezo (0463) 514300-20, ki se je dogovorila za poseben paket. Informacije pa lahko dobite tudi na naslov: Medijske toplice, Izlake, telefon: 03061 - 73517

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Boljšega začetka si smučarji ŠD Šentjanž sploh niso mogli zamisliti: Danijel Užnik je na izredno močno zasedenem tekmovanju zveznih dežel dosegel v slalomu 3. mesto in se tako popravil kar za 70 točk na FIS-lestvici. Isto bi skoraj uspelo Dunji Jamnig, ki pa je žal v drugem teku izpadla. Pa tudi na

Mladi smučarji začeli odlično

manjših tekmovanjih so bili Šentjanščani uspešni: Danijel Užnik in Dunja Jamnig sta zmagala na tekmovanju za Tri kralje v Laasu, Dunja Jamnig pa je v svojo korist odločila tudi prvo tekmo za šolarski pokal. Na istem tekmovanju je bil Danijel Užnik drugi, pri otrocih pa Eva Moschitz šesta.

Slovenski gimnazijci na vrhu!

Čeprav so začeli tekrovati šele lani jeseni, so dijaki slovenske gimnazije v Celovcu presenečenje šahovskega pokalnega tekmovanja šolarjev za spodnjo Koroško.

Po nedeljskem odigranem 4. kolu v Železni Kapli namreč vodita kar dva dijaka

Vodilni Aleksander Lukan je edini zbral vse 4 točke

ZG za Slovence v Celovcu in sicer Aleksander Lukan (4 točke) in Peter Ratschnig (3,5 točke). Aleksander Lukan iz Vetrinja je doslej zmagal vse partije, njegov sošolec v 4. B razredu Peter Ratschnig iz Šmihela pa je prepustil le pol točke. Aleksander Lukan je s svojo četrto zmago prehitel favorita turnirja Haralda in Hansa-Christiana Wolteja, ki imata tako kot Ratschnig po 3,5 točk.

Še naprej pozitivno presenečajo na tem turnirju tudi drugi igralci slovenske gimnazije. Tako je Dunja Lukan v nedeljo slavila že tretjo zmago in se skupaj z Borisom in Markom Gallobom iz Diče vasi uvrstila na odlično 5. do 7. mesto med skupno skoraj 40 igralci. Šesti igralec slovenske gimnazije na tem pokalnem tekmovanju Borut Živkovič iz Kotmare vasi pa je v nedeljo nesrečno zgubil

partijo, tako da je ostal pri dveh točkah.

Tekmovanje v glavni šoli v Železni Kapli je vzorno organiziral Slovenski športni klub „Obir“ na čelu s predsednikom mag. Mirkom Oražejem in sekcijkim vodjem, ravnateljem Hanzijem Stossierjem.

Na odličnem drugem mestu Peter Ratschnig iz Šmihela

Tudi mladi skakalci na smučeh so začeli svojo prvenstveno sezono: v Wörglu je na prvem tekmovanju za avstrijski pokal pri mladincih I zmagal Günter Kaiser, ki vse bolj postaja izkaznica ŠD Zahomec. Že na petem mestu pa mu je sledil klubski kolega Kristof Knes. Pri mladincih II je bil Kri-

Günter Kaiser prvi zmagovalec

stian Moser drugi, Herwig Millionig šesti, Hannes Frank osmi, Peter Rausch deseti, Niko Zwitter pa šestnajsti. Nekoliko pod pričakovanji so skakali tokrat le skakalci – šolarji ŠD Zahomec, saj je bil Tomaž Kuglitsch kot 15. še najboljši. Toda vrh je zelo izenačen, tako da je tudi od Kuglitscha pričakovati še več boljših rezultatov.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT